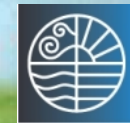

LIFE 2017

Δράση για το Κλίμα

Σπυριδούλα Ντεμίρη, GR LTF
Εμπειρογνώμονας Κλιματικής Αλλαγής
sntemiri@prasinotameio.gr

Αθήνα, 18 Μαΐου 2017

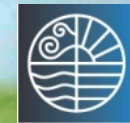

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Δράση για το κλίμα

- Νέο, ξεχωριστό υπο-πρόγραμμα LIFE για την περίοδο 2014-2020
- 25 % του συνολικού προϋπολογισμού
- Περίπου 0,5 δις ευρώ (2014-2017)
- 3 τομείς προτεραιότητας
 - Μετριασμός κλιματικής αλλαγής (193,5 εκατ €)
 - Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή (190,4 εκατ €)
 - Κλιματική διακυβέρνηση και πληροφόρηση (17,6 εκατ €)

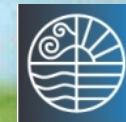
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Άρθρο 3 Κανονισμού LIFE

1. Συνεισφορά στην στροφή προς μία αποδοτική και **κλιματικά ανθεκτική** οικονομία **χαμηλού άνθρακα**
2. Βελτίωση ανάπτυξης, εφαρμογής και τήρησης της κλιματικής **πολιτικής**
3. Προώθηση της **ενσωμάτωσης** των κλιματικών στόχων σε άλλες πολιτικές και πρακτικές δημοσίου/ιδιωτικού τομέα
4. Υποστήριξη καλύτερης κλιματικής **διακυβέρνησης** σε όλα τα επίπεδα

Ο κανονισμός δεν ορίζει θέματα έργων – ετήσιες προτεραιότητες σχετική ευελιξία σε σχέση με το υπο-πρόγραμμα Περιβάλλον

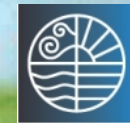
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Μετριασμός Κλιματικής Αλλαγής (CCM)

Συνεισφορά στην μετάβαση σε μία οικονομία χαμηλού άνθρακα

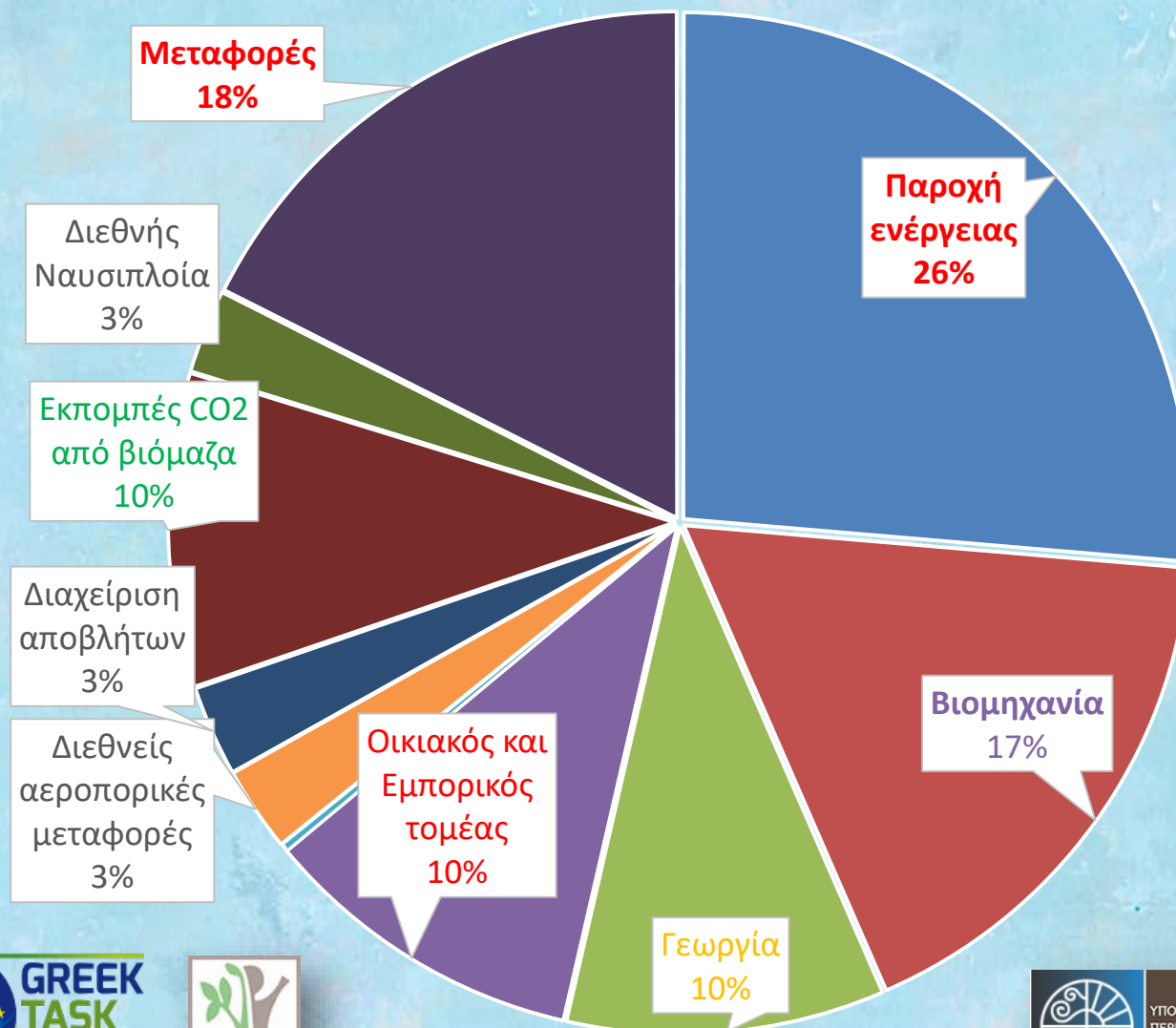
- Νομοθετική βάση στην ΕΕ και διεθνώς
 - Πλαίσιο για την Ενέργεια και το Κλίμα 2030
 1. Στόχος μείωσης εκπομπών ΑτΘ (-40%)
 2. Στόχος συνεισφοράς των ΑΠΕ (27% κατ'ελάχιστον)
 3. Στόχος ενεργειακής εξοικονόμησης (27% κατ'ελάχιστον)
 - Χάρτης Πορείας για μία ανταγωνιστική οικονομία χαμηλών επιπέδων ανθρακούχων εκπομπών το 2050
 - Η συμφωνία των Παρισίων (COP21, 2015)
 - Ενεργειακή Ένωση και Δράση για το Κλίμα

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

CCM: Ποσοστιαία συνεισφορά κλάδων στις εκπομπές ΑτΘ,ΕΕ 2014

Πηγή: [Sectoral greenhouse gas emissions per IPCC sector](#), ΕΟΠ, Ιούνιος 2016

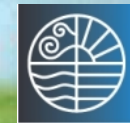

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

CCM: Επιμέρους πολιτικές της ΕΕ σχετικές με το LIFE

- ✓ ΑΠΕ, ενεργειακή εξοικονόμηση
- ✓ μεταφορές και καύσιμα
- ✓ σύστημα εμπορίας εκπομπών, ενεργοβόρες βιομηχανίες υψηλών εκπομπών ΑτΘ
- ✓ φθοριούχα αέρια του θερμοκηπίου
- ✓ χρήσεις γης, αλλαγές χρήσης γης και δασοκομία, διατήρηση φυσικών δεξαμενών C, γεωργία, δέσμευση C
- ✓ εθνικές & περιφερειακές τοπικές δράσεις μείωσης ΑτΘ
- ✓ παρακολούθηση & αναφορά ΑτΘ

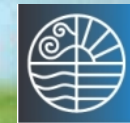

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

CCM: Ενδεικτική θεματολογία για έργα LIFE (1)

- ✓ Πιλοτικά, επίδειξης τεχνικών λύσεων, βέλτιστων πρακτικών
- ✓ Εμπορικά αξιοποιήσιμες εφαρμογές – η βιομηχανοποίηση κι η εμπορευματοποίηση μπορεί να ξεκινά κατά τη διάρκεια του έργου (πιλοτικά, επίδειξης)
- ✓ **Βιομηχανία:** TRL 4-5 → TRL 8-9
- ✓ **Φθοριούχα αέρια:** Χρήση σε εξοπλισμό κλιματισμού/ψύξης, αντλίες θερμότητας, κύκλα Ranking, συσκευές εισπνοής → διαθεσιμότητα & προώθηση εναλλακτικών αερίων, διαχείριση κινδύνου εκροής εύφλεκτων υλικών (HFCs)

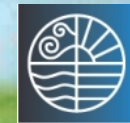
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

CCM: Ενδεικτική θεματολογία για έργα LIFE (2)

Χρήσεις Γης, Αλλαγή Χρήσεων γης, δασοπονία

1. **Χρήσεις Γης** (πχ. νέες τεχνικές διαχείρισης σε υγροτόπους, δημιουργία, μετατροπή σε καλλιεργήσιμες εκτάσεις- αποκατάσταση περιοχών, βελτιωμένη χρήση θρεπτικών ουσιών/λιπασμάτων)
2. **Λογιστική καταγραφή** (χρήση γεωγραφικών δεδομένων, βελτίωση παρακολούθησης)
3. **Βιώσιμη διαχείριση δασών και βιώσιμη χρήση βιομάζας** (έξυπνες δράσεις για δέσμευση C/δάσωση-αναδάσωση, εκτίμηση/εφαρμογή κύκλου ζωής C στη βιομάζα, αποδοτική μετατροπή αποβλήτων/υπολειμμάτων σε ΑΠΕ κλπ)

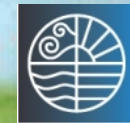

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (CCA)

- Εκτίμηση των επιπτώσεων και λήψη κατάλληλης δράσης για μείωση της ζημιάς που θα επιφέρουν ή για εκμετάλλευση των ευκαιριών που θα παρουσιαστούν
- Νομοθετική βάση:
 - Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Προσαρμογή στην ΚΑ
 - Εθνική Στρατηγική για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή
 - Νόμος 4414/2016, ΦΕΚ Α' 149, Άρθρα 42-45
 - Περιφερειακά Σχέδια Προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή (ΠεΣΠΚΑ), εξειδίκευση νόμου 11258/2017

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

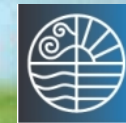

CCA: Ορισμένες επιπτώσεις για την Μεσόγειο

Mediterranean region
Large increase in heat extremes
Decrease in precipitation and river flow
Increasing risk of droughts
Increasing risk of biodiversity loss
Increasing risk of forest fires
Increased competition between different water users
Increasing water demand for agriculture
Decrease in crop yields
Increasing risks for livestock production
Increase in mortality from heat waves
Expansion of habitats for southern disease vectors
Decreasing potential for energy production
Increase in energy demand for cooling
Decrease in summer tourism and potential increase in other seasons
Increase in multiple climatic hazards
Most economic sectors negatively affected
High vulnerability to spillover effects of climate change from outside Europe

Πηγή: [Key observed and projected climate change and impacts for the main regions in Europe](#), ΕΟΠ, Ιανουάριος 2017

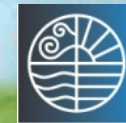
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

CSA και το πρόγραμμα LIFE (1)

Ενίσχυση ετοιμότητας και αντιμετώπισης επιπτώσεων → ανθεκτικότητα

- ✓ Διαχείριση **πλημμυρών** – διασυνοριακές συμφωνίες στο πλαίσιο της Οδηγίας για τις Πλημμύρες
- ✓ Διασυνοριακή διαχείριση της παράκτιας ζώνης - **πυκνοκατοικημένα δέλτα & παράκτιες πόλεις**
- ✓ **Ενσωμάτωση** της προσαρμογής σε αστικό σχεδιασμό
- ✓ **Βιώσιμη & ανθεκτική γεωργία, δασοκομία, τουρισμός**
- ✓ **Βιώσιμη διαχείριση νερού** - καταπολέμηση ερημοποίησης & δασικών πυρκαγιών σε περιοχές **ευάλωτες σε ξηρασία**
- ✓ **Τοπικές πρωτοβουλίες σε αστικές περιοχές**

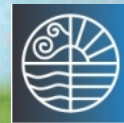
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

CSA και το πρόγραμμα LIFE (2): Προσαρμογή των Πόλεων στην Κλιματική Αλλαγή

- ✓ Ανάπτυξη και εφαρμογή **τοπικών** πρωτοβουλιών προσαρμογής/μετριασμού (δράσεις στο πλαίσιο του [Συμφώνου των Δημάρχων](#))
- ✓ **Ταυτόχρονη συνεισφορά σε προσαρμογή και μετριασμό**, καθώς και στους στόχους διατήρησης της φύσης και της βιοποικιλότητας
- ✓ Ανάπτυξη καινοτόμων λύσεων προσαρμογής των κλάδων όπως η **ύδρευση**, η **ενέργεια**, οι **οικοδομές** καθώς και **υγεία** και **ευημερία**
- ✓ Προώθηση και ανάπτυξη **πράσινων υποδομών**, αντιμετώπιση του φαινομένου αστικής θερμικής νησίδας (πράσινες ταράτσες, περιοχές πρασίνου για βελτίωση του εξαερισμού των πόλεων), βελτίωση της διαπερατότητας του εδάφους, κλπ.
- ✓ **Υλοποίηση δημόσιων-ιδιωτικών συνεργασιών**, συμπεριλαμβανομένης της εφαρμογής λύσεων μέσω ασφάλισης

Χρήσιμα Links: CLIMATE-Adapt, <http://climate-adapt.eea.europa.eu/>

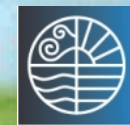

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Κλιματική Διακυβέρνηση και Πληροφόρηση (GIC)

- ✓ **Ευαισθητοποίηση** σε κλιματικά ζητήματα, δημιουργία δομών για την ενεργή συμμετοχή & υποστήριξη στην **διαμόρφωση πολιτικής της ΕΕ** στον τομέα του κλίματος, προώθηση της γνώσης για τη **βιώσιμη ανάπτυξη**
- ✓ **Επικοινωνία, διαχείριση & διάδοση πληροφοριών** στον τομέα κλιματικής αλλαγής, διευκόλυνση **διαμοιρασμού της γνώσης επιτυχημένων κλιματικών λύσεων και πρακτικών**
- ✓ **Συμβολή** στην αποτελεσματικότερη **συμμόρφωση** με την κλιματική νομοθεσία – προώθηση **βέλτιστων πρακτικών & πολιτικών προσεγγίσεων**
- ✓ **Βελτίωση της διακυβέρνησης**, διεύρυνση της συμμετοχής των ενδιαφερόμενων μερών στις διαδικασίες διαβούλευσης/εφαρμογής της κλιματικής νομοθεσίας

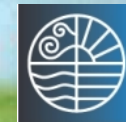

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

(GIC): Προτεινόμενη Θεματολογία

- ✓ Υποστήριξη της **εθνικής στρατηγικής** για το Κλίμα και την Ενέργεια (2030 και χάρτης πορείας για το 2050)
- ✓ Αξιολόγηση της λειτουργίας του **Συστήματος Εμπορίας Εκπομπών ΑτΘ**
- ✓ Διαδικασίες **εκπαίδευσης προσωπικο** που διαχειρίζεται τα φθοριούχα αέρια- ενημέρωση για νέου είδους αέρια φιλικά προς το κλίμα, **αύξηση ευαισθητοποίησης τελικών χρηστών**
- ✓ Ενδυνάμωση των καταναλωτών ώστε να επωφεληθούν από την βελτίωση γνώσεων σχετικά με την **εξοικονόμηση καυσίμου** σε αυτοκίνητα και φορτηγά κατά την αγορά οχημάτων χαμηλών εκπομπών – έλεγχος των δοκιμών σε πραγματικές συνθήκες
- ✓ Παρακολούθηση, αξιολόγηση κι εκ των υστέρων εκτίμηση της **πολιτικής**
- ✓ **Καλές πρακτικές** και **ευαισθητοποίηση κοινού** για παρακολούθηση της **ανάγκης για προσαρμογή**
- ✓ Κίνητρα **αλλαγής νοοτροπίας** σε τοπικό επίπεδο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Σεμινάρια συγγραφής:

24 Μαΐου – Μετριάσμός και Προσαρμογή

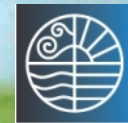
25 Μαΐου – Κλιματική Διακυβέρνηση και Πληροφόρηση

Website: www.lifetaskforce.gr

E-mail: sntemiri@prasinotameio.gr

Τηλ: 2105241903, εσωτ.131

Ευχαριστώ για την προσοχή σας!

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Technology Readiness Levels (TRL)

TRL 1 – basic principles observed

TRL 2 – technology concept formulated

TRL 3 – experimental proof of concept

TRL 4 – technology validated in lab

TRL 5 – technology validated in relevant environment (industrially relevant environment in the case of key enabling technologies)

TRL 6 – technology demonstrated in relevant environment (industrially relevant environment in the case of key enabling technologies)

TRL 7 – system prototype demonstration in operational environment

TRL 8 – system complete and qualified

TRL 9 – actual system proven in operational environment (competitive manufacturing in the case of key enabling technologies; or in space)

